

SEKAHEDELMÄ

1/2021

HELSINGIN ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT RY, OSASTO 10

SEKAHEDELMÄ

1/2021

Sisältö

Johtokunta ja sisältö	2
Pääkirjoitus	3
Puheenjohtajalta	4
Kuntavaalit - arjen kannalta tärkeimmät vaalit	6
Miksi liitto?	
Lapin taika lumosi	
Jenna Markkasen	10
Työntekijöiden elinolosuhteet	12
Mikä on ammattiosasto	15

Seuraava Sekahedelmä ilmestyy syyskuussa.

Aineistot päätoimittajalle **31.8.2021 mennessä** sähköpostilla osoitteeseen: minttu.sillanpaa@selry.fi

Sekahedelmä:
Päätoimittaja
Minttu Sillanpää
Minttu.Sillanpaa@selry.fi

Kannen kuva:
Jenna Markkanen
Taitto: Anitta Kainulainen

Painopaikka:
Kirjapaino Uusimaa, Porvoo

Helsingin Elintarviketyöntekijät ry
AO 10

Siltasaarenkatu 4, 5. krs
00530 Helsinki
www.selry.fi/10

Johtokunta 2021

Puheenjohtaja:
Jukka Nissinen, Koff
jukka.nissinen@sff.fi

Varapuheenjohtaja:
Juha Sulisalo, Paulig

Sihteeri, nuorisovastaava:
Jenna Markkanen, Meira

Varasihteerit:
Häyrinen Aapo, Meira
Petjoi Janne, Meira

Johtokunnan muut jäsenet:
Heiskanen Jari, Salico
Häyrinen Aapo, Meira
Högel Eija, Paulig
Mutka Markku, Avena
Nissinen Jaska, Koff
Petjoi Janne, Meira
Siro Jari, Halva
Suominen Kari, Koff
Tervonen Antti, Koff

Taloudenhoitaja:
Milena Laitinen
milena.laitinen@selry.fi

Sekahedelmän päätoimittaja:
minttu.sillanpaa@selry.fi

Johtokunta kokousta joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko kesäkuukausia lukuun ottamatta.

Jaokset:

Talousjaos:
Jukka Nissinen, Juha Sulisalo ja Milena Laitinen

Tiedotusjaos:
Jukka Nissinen, Jenna Markkanen ja Minttu Sillanpää

Opintovastaava: Tervonen Antti

Urheilujaos:
Jaska Nissinen (kesälajivastaava) ja Jari Siro (talvilajivastaava)

PÄÄKIRJOITUS

Elämme ajassa, jossa vanhat ja hyvin toimineet suomalaisiin työmarkkinoihin kuuluneet sopimisjärjestelmät ovat uhattuna. Elämme ajassa, jossa vahvoja ammattiliittoja tarvitaan enemmän kuin pitkään aikoihin. Mistä ammattiliiton vahvuus syntyy? Se ei synny tes-neuvottelupöydissä eikä se synny liiton toimistolla. Se syntyy vain ja ainoastaan työpaikoilla. Se syntyy, kun työpaikoilla työntekijät järjestäytyvät ja puolustavat aktiivisesti omia ja työkaverin etuja. Se syntyy, kun porukalla puututaan epäkohtaan ja vaaditaan sen korjaamista. Ammattiliiton voima on joukkovoimaa. Kukaan ei ole vahva yksin, yhdessä olemme kaikki vahvoja.

"Jos ammattiliiton järjestäytymisaste on kunnossa, pystymme säilyttämään saavutetut edut. Jos ammattiliiton jäsenet ovat aktiivisia, voimme vaatia parannuksia nykytilaan." Näin viisaasti sanoi Suomen Elintarviketyöläisten Liiton liittopuheenjohtaja Veli-Matti Kunttonen.

Tällä hetkellä meidän kaikkien tärkein tehtävä on tehdä jäsenhankintaa. Harvassa talossa enää on tilanne niin hyvä, että jokainen taloon tuleva työntekijä liittyy automaattisesti liiton jäseneksi. Nyt ihmiset tarvitsevat ensin tietoa siitä, mikä on ammattiliitto ja perusteluja ja vakuuttelua siitä, että on ihan jokaisen

etu olla järjestäytynyt ammattiliittoon. Se on hetkittäin työlästä, mutta se on tehtävä. Kesätyöntekijät, osa-aikaiset, määräaikaiset, vuokratyöntekijät, tarvittaessa töihin kutsutavat, me olemme kaikki samassa veneessä.

...

SEL:n Kesäpäivät on nyt **Kesävestarit**. Elokuun 14. päivä festaroidaan Tampereen Eteläpuistossa selliläisessä porukassa. Luvassa on huippuesiintyjä, ruokaa, juomaa ja hyvää meininkiä. Tule mukaan! Kymppi tukee SEL:n Kesävestareille osallistuvia tuntuvalta summalla. Lajeihin osallistuvilla korvataan kuluja matkasta, majoituksesta ja ruokailusta kuitteja vastaan. Kysy lisää omalta luottamusmieheltäsi. Tuen saamisen ohjeet päivittyvät myös Kymppin verkkosivuille www.selry.fi/10.

...

Jatkossa Sekahedelmä-lehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa ja se postitetaan kaikille osaston jäsenille kotiin. Otan mielelläni vastaan palautetta jutuista ja ideoita teemoista, joista haluat Sekahedelmästä lukea! Sekahedelmä 2/2021 ilmestyy syyskuussa.

Minttu Sillanpää
päätoimittaja

PUHEEN- JOHTAJALTA

HUOMIO! Lukupakko.

Metsä- ja teknologiateollisuuksien työnantajajärjestöt ovat sanoutuneet irti TES-toiminnasta. Näillä näkymin 20 %:a Suomen palkansaajista on vuoden 2022 alussa ilman työehtosopimusten turvaa. Työajat, sairausajanpalkka yhdeksän sairauspäivän jälkeen, lomarahat, arkipyhäkorvaukset, palkkojen yleiskorotukset, palkanlisät, pekkaset ja tasurit, jne., jne. Ne kaikki ovat edellä mainituilla aloilla vuoden vaihduttua paikallisen sopimisen varassa. Aika hurjaa. Mietipä omalle kohalle.

Paikallinen luottamusmies, jos jatkossa sellaista on, voi joutua kohtuuttoman eteen tyyliin: "Pekkasat vai irtisanomiset?"

Kertarysähdystä ko. alojen työoloihin tuskin tulee heti vuoden vaihduttua, vaan palkansaajille tärkeät asiat sovitaan paikallisesti pois pala kerrallaan. Ei niinkään nousukauden aikana vaan matalasuhdanteissa, kun tehtaiden porteilla tulijoita riittää. Milloin sopimukseen ei saada luottamusmiehen tai

yksittäisen työntekijän nimeä, vie työnantaja muutokset läpi direktio-oikeudellaan.

Ei koske meitä. Eikö?

Elintarviketeollisuusliiton, ETL:n, pysyminen meidän SEL:liläisten neuvottelukumppanina ei suinkaan ole itsestäänselvyys. Elintarviketilan suurin yritys, Valio, oli jo 2011 - 2015 välisen ajan sivussa alan yhteisestä sopimustoiminnasta. Myöskään ETL:n keskeisen yhteistyösopimuskumppanin, Suomen Leipuriliiton, ulostulot eivät hengi vahvaa kansalliseen sopimiseen sitoutumista.

Valtakunnallisen sopimuskumppanin katoaminen voi olla edessämme pianakin. Silloin meidän on oltava valmiina, mitä ikinä eteen tuleekaan.

Liitto, Aluetoimisto ja Kymppi auttavat sopimustilanteiden koordinoineissa ja yleishanskaamisessa, mutta vaikeissa, vielä tällä hetkellä kuvitteellisissa, hetkissä yksittäisten työpaikkojen vetovastuu korostuu. Työtäistelut on hoidettava itse. Eteläsuomalaisen paahtimon tai panimon omistajaa ei paljon hetkauta vaikka kuopiolainen kalakukkopaja olisi kuukauden myötätuntolakossa. Oman päänsä on kestävä, olkoon ympäröivä paine kuinka murskaavaa tahansa. Ja se tulee olemaan.

Ison rahan omistamat valtamediat tulevat, taas kerran demonisoimaan meidät,

ihmisarvoisen elämän puolustajat, itsekkäiksi ay-jyriksi, tai jos jostakin löytyy rikkurivässykä, niin hänestä maalataan sankarikuvia.

Pitäkäähän, rakkaat ystävät, jo näin etukäteen taukotilakeskusteluissanne huolta, että rivimme kestävät, jos yhtenäisyytemme ja turnauskestävyytemme punnitaan. Jos joudumme rakentamaan sopimusmaailmamme uudestaan voi olla, ettei sitä ihan viikossa tai parissa saada valmiiksi.

Toivottavasti maalailen pirujani turhaan. Mutta, niin kuin muissakin konflikteissa, niin myös hyvinvointimme puolustamisessa, uskottava puolustus on paras rauhan tae.

Meiltä ei saa vapareita!

LEPO!

Haluan toivottaa tervetulleiksi mukaan Kymppin toimintaan lakkautetun Hyvinkään Myllytyöläisten Ammattiosasto 070:n jäsenet.

Kymppin PJ

Jukka Nissinen

Kuntavaalit – arjen kannalta tärkeimmät vaalit

Miten nopeasti saat ajan terveyskeskukseen? Montako oppilasta on lapsesi luokassa? Onko vuorotyötä tekevien vanhempien lapsille hoitopaikkoja? Onko pururadalla valaistus? Syödäänkö päiväkodeissa, kouluissa ja vanhusten palvelutaloissa kotimaista vai brasilialaista broileria?

Näistä, ja monesta muusta meidän kaikkien arkeen vaikuttavista asioista päättää kunnanvaltuusto. Ei siis ole lainkaan yhdentekevää, ketkä valtuustossa istuvat päätöksiä tekemässä.

Kuntavaalien piti olla jo huhtikuussa, mutta koronatilanteesta johtuen vaalit siirrettiin kesäkuulle. Kesäkuun kuntavaaleissa valitaan jokaiseen Suomen kuntaan uudet päättäjät.

Siksi haluankin kannustaa teitä kaikkia Sekahedelmän lukijoita äänestämään. Ja koska

ehdokkaissa ja heidän ajamissaan asioissa on eroja, olkaa aktiivisia ja ottakaa selvää, mitä mieltä ehdokkaat ovat niistä juuri sinulle tärkeistä asioista. Puhukaa kuntavaaleista työpaikalla ja innostakaa työkaveritkin vaaliuurnille. Älä jätä vaikuttamatta, sillä pomosi äänestää varmasti.

Seuraavalla sivulla esitellään Kympin jäsenet, jotka ovat ehdolla kuntavaaleissa.

Kuntavaalit 2021

Vaalipäivä 13.6.

Ennakkoäänestys kotimaassa: 26.5. - 8.6.

Ennakkoäänestys ulkomailla: 2. - 5.6.

Valtuustot aloittavat työnsä 1.8.2021

Kuntavaaleissa äänioikeutettu on jokainen viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttävä henkilö, joka on a) Suomen tai muun EU:n jäsenvaltion taikka Islannin tai Norjan kansalainen ja jonka kotikunta kyseinen kunta on 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää); tai

b) muun valtion kansalainen, jonka kotikunta kyseinen kunta on 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää) ja jolla on ollut yhtäjaksoisesti kotikunta Suomessa kahden vuoden ajan laskettuna 51. päivästä ennen vaalipäivää; tai

c) EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa 23.4.2021 (51. päivänä ennen vaalipäivää) edellyttäen, että hänen tietonsa on talletettu hänen pyynnöstään väestötietojärjestelmään ja että hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 22.4.2021 (52. päivänä ennen vaalipäivää) haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa.

Lähde: vaalit.fi

Ammattiosasto Kympin jäseniä ehdolla kuntavaaleissa

Markku Peltola
Taiteilija
Sipoo
Vihreät

"Kulttuurin, koulutuksen, tasa-arvon, luonnon, välittämisen ja rakkauden puolesta."

vuotta sitten politiikassa, koska halusin olla rakentamassa tasa-arvoista ja yhdenvertaista Vantaata, jossa olisi hyvä elää omista lähtökohdistaan riippumatta. Huomasin pian, että politiikka on tehty liian vaikeasti ymmärrettäväksi. Poliitiikan tulee olla väline, jolla kuntalaiset saavat mielipiteensä kuuluiin ja voivat vaikuttaa asuinympäristöönsä."

Heikki Vesanto
Elintarviketyöntekijä,
eläkkeellä
Tuusula
Vasemmistoliitto

"Olen kokenut eläkeläisten, pienituloisten, työväestön ja vähäosaisten puolustaja. Esimerkiksi terveyspalveluiden on oltava saatavilla tasa-arvoisesti kaikille varallisuudesta riippumatta. Lääkäriin pitää päästä silloin kun on tarve, eikä joskus myöhemmin."

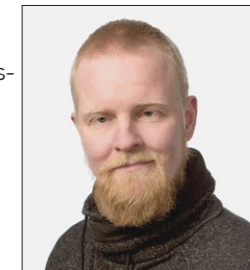
Ilya Dominin
Elintarviketyöntekijä,
pääluottamusmies
Tuusula
Vasemmistoliitto

"Arvostan eettisin periaattein tuotettavaa ruokaa ja yhteistyömyönteistä työilmapiiriä. Haluan tuoda kunnalliselämään luottamusmiehen yhteistyötaitoja. Työntekijänä ja työpaikani luottamushenkilönä toimintaperiaatteisiini yhdistyvät hyvän ja laadukkaan lopputuloksen saavuttaminen ja eri osapuolien hedelmällinen yhteistyö. Niiden uskon olevan tarpeellisia taitoja myös kotikuntani tulevia, meille kaikille yhteisiä asioita pohdittaessa ja niistä kunnan hallinnossa päätettäessä."

Jari Heiskanen
Elintarviketyöntekijä
Salico Oy, pääluottamus-
mies, työsuojeluvaltuutettu,
ammattiosaston johtokunnan jäsen
Porvoo
Vasemmistoliitto

"Ei lomautuksia, irtisanomisia tai ulkoistamisia Koronan varjolla. Kotimaisuus ja lähipalvelut etusijalle hankinnoissa. Joukkoliikenteen parantaminen ja lisääminen. Yhdenvertaisuus ja ihmisoikeudet kuuluvat kaikille".

Chau Ngyuen
SEL:n järjestötoimitsija
Vantaa
Vasemmistoliitto

"Mahdollistetaan turvallinen, viihtyisä ja inhimillinen Vantaa kaikille, ei harvoille. Aloitin viisi

Marko Auvinen
Logistiikkatyöntekijä,
luottamusmies ja
työsuojeluasiamies
Mäntsälä
Vasemmistoliitto

"Olen 44-vuotias logistiikkatyöntekijä, luottamusmies ja työsuojeluasiamies ja kahden lapsen isä. Olen asunut koko ikäni Mäntsälässä. Harrastan pyöräilyä, hiihtoa ja avantouintia. Haluisin kehittää lasten ja aikuisten harrastusmahdollisuuksia Mäntsälässä. Toimiva julkinen liikenne ja kattavat kevyen liikenteen väylät ovat osa toimivaa Mäntsälää."

Miksi liitto?

Otsikon kysymykseen törmää yllättävän usein ja vaikka moni tietääkin jo vastauksen, aina on hyvä käydä hieman perusteluja läpi.

Miksi siis olla liiton jäsen? Liiton, joka neuvoteli meille palkankorotukset, jotka menevät suoraan myös taulukkopalkkoihin ja joilla nostetaan myös vuorolisiä. Voidaan hetki miettiä, oliko työnantajilla samanlaiset tavoitteet neuvotteluissa vai olisivatko työnantajat mieluummin halunneet esimerkiksi paikallisia eriä, joita he voisivat jakaa työpaikoilla täysin omien halujensa mukaan. Tai olla jopa jakamatta. Entä mitäpä luulette, tarjosiko työnantaja suoraan tuota viimeksi tullutta 1,9 %:n korotusta. Vastaus on helppo. Siksi siis liitto!

On helppo ymmärtää, että ilman liittoa ja liiton jäseniä neuvottelut olisivat menneet varmuudella toisenlaisten nuottien mukaan.

Siksi voisikin mieluummin kysyä, miksi YTK? Se ei neuvottele sinulle työehtoja, ei palkan korotuksia, eikä tule auttamaan sinua mahdollisissa työpaikan ongelmatilanteissa. Toivoisi useamman ymmärtävän, että todellisuudessa YTK:n jäsenenä pelaa vain työnantajapuolen pussiin eikä omaansa. Miten niin? Yksinkertainen yhtälö: mikäli liiton jäsenmäärä laskee ja samassa YTK:n jäsenmäärä kasvaa, tietää työnantajapuoli, että heikennyksiä työehtoihin on helpompi lähteä ajamaan, koska ei YTK ole niistä neuvottelemassa tai niitä puolustamassa. Siksi siis liitto!

Usein kuulee sanottavan, että liittoon kuuluminen on kallista. Tähän väitteeseen on myöskin helppo vastata. Itselläni tulee heti ensimmäisenä mieleen se, että miten kallista se olisi, mikäli meille ei maksettaisi lomarahaa, ei maksettaisi vuorolisiä taikka palvelusvuosilisiä. Niin, nämä kaikki sisältyvät siihen liiton jäsenmaksuun. Puhumattakaan pekkasista, palkallisesta vapaasta sairaan lapsen hoitoon tai arkipyhäkorvauksista. Paljon kalliimpaa olisi se, että en kuuluisi liittoon ja olisi omalta osaltani jäsenyydelläni pitämässä huolta kaikista edellä mainituista. Kysymys pitäisi olla, kuinka kalliiksi se voi tulla, että YTK:n jäsenyydellä vakuuttaa itsensä työttömyyden varalta ja on silti valmis samalla menettämään kaikki ne edut, jotka liitto on meille neuvotellut. "Säästä nyt ja maksa kalliisti tulevaisuudessa."

Jäsenmaksuhan on kaiken lisäksi vähennyskelpoinen verotuksessa, eli todellisuudessa jäsenmaksu on halvempi kuin se, mitä siitä joka tilinauhassa maksetaan. Siksi liitto!

Liiton jäsenenä on oikeutettu myös moniin eri etuihin. Tämän lisäksi jäsenenä pääsee osallistumaan liiton järjestämiin tapahtumiin kuten Talvi- ja Kesäpäiville, joihin osallistuville vielä ammattiosasto myöntää erikseen oman tukensa.

Siksi siis liitto, nyt ja tulevaisuudessa!

Jari Siro

Pääluottamusmies

Oy Halva Ab

Lapin taika lumosi Jenna Markkasen

- Rauha ja kiireettömyys, erämaa ja hiljaisuus, vastaa Helsingissä asuva Jenna Markkanen kysymykseen, miksi hän matkustaa Lappiin aina, kun se on mahdollista.

- Se Lapin erämaan koskematon luonto on uskomattoman kaunis! Ei sitä voi sanoin kuvailla, se on itse nähtävä.

Jenna Markkanen on ammattiosasto Kympin sihteeri. Hän on töissä Meiran kahvipaahittimossa ja toimii työpaikkansa työsuojeluvaltuutettuna ja varapääluottamusmiehenä.

- Lapin hiljaisuus on hyvää vastapainoa kaupungin hälinälle ja työpaikan kiireelle, Markkanen kertoo.

- Olen huomannut, että uutispimennossa oleminen tekee minulle hyvää. Kun kännykkä ei toimi, ei tiedä maailman menosta mitään. Se rauhoittaa.

Ikimuistoisin Markkasen Lapin matkoista suuntautui Pohjois-Norjaan.

- Siellä oltiin täydellisen keskellä ei mitään, Markkanen muistelee.

- 100 kilometrin matka, jonka kuljimme ei ole tunnettu reitti ja se oli merkitty vain osittain. Viikon aikana emme nähneet yhtään ihmistä, yhtenä päivänä taivaanrannassa näkyi savua, ja mietimme, että mahtakohan siellä olla muita ihmisiä. Pohjois-Norjaan on päästävä uudelleen!

Markkasella on kaksi tapaa lomailla Lapissa. Joko hän vuokraa mökin, jossa yöpyy ja josta

tekee lyhyempiä päivävaelluksia. Toinen tapa on pakata rinkkaan teltta ja kulkea tietty reitti. Päivässä kilometrejä kertyy keskimäärin noin 15.

- Niille matkoille, joissa teen lyhyempiä päivävaelluksia voin ottaa koirankin mukaan. Koira alkaa olla jo niin iäkäs, ettei se oikein jaksa kulkea pitkiä matkoja.

- Pidemmät vaellukset on tietysti raskaampia, kun kaikki tarvittavat tavarat on kannettava mukana. Reiteillä on usein autiotupia, joissa voisi yöpyä, mutta minä nautin teltassa nukkumisesta. Siinä on oma hohtonsa ja tuntee totisesti olevansa yksin maailmassa loikoillesaan teltassa autiossa tunturissa.

Mukana pitää olla monenlaisia varusteita.

- Kaikkeen on varauduttava. Tunturissa voi aurinko olla polttavan kuuma tai sitten voi tulla rajusti vettä. Tunturissa voi myös olla pakkas, vaikka täällä etelässä on jo täysi kesä.

- Tietysti mukana on kannettava myös ruokaa. Ja on huomattava, että energiaa kuluu ihan eri tavalla kuin normaaliarjessa. Vaelluksilla minä syön isot määrät suklaata, vaikka muuten en juuri koskaan. Vettä ei onneksi tarvitse kantaa, vaan sitä saa tunturipuroista.

Markkasen tulevat reissut ovat jo selvillä.

- Seuraava pidempi reissu on suunnitteilla juhannuksen tienoille. Todennäköisesti menen vaeltamaan Utsjoen suunnalle, jos siellä ei ole enää lunta. Syksyllä on suunniteltu päivävaelluksia sisältävä ruskareissu. Lapin ruska on

jotain niin uskomatonta, että sen ihasteleminen en väsy koskaan, Markkanen huokaa.

Markkanen kannustaa kaikkia kokeilemaan vaellusta. Aloittaa kannattaa lyhyistä, helpoista reiteistä.

- Kaikille löytyy sopivia reittejä. On olemassa esimerkiksi esteettömiä reittejä, joita voi kulkea lastenrattaiden kanssa. Vaelluskamat voi vuokrata, jos ei ole aivan varma, onko se oma juttu. Netissä on valtavasti videoita, joissa kerrotaan parhaat vinkit vaellusharrastuksen aloittamiseen, Markkanen kertoo.

- Varoituksen sana täytyy sanoa. Tämä harrastus voi nopeasti viedä koko sydämen ja sitten on päästävä vaeltamaan aina vain uudestaan ja uudestaan.

Lapista tulee tietysti mieleen ötökät, mäkäräiset ja muut.

- Ja kyllä niitä onkin, naurahtaa Markkanen. - Ei niihin oikein myrkytkään tehoa. Kerran muistan, että piti syödä ja samalla juosta ympyrää, kun mäkäräisiä pörräsi pään ympärillä niin valtavasti. Mutta yllättävän vähän ne sitten kuitenkaan haittaavat.

Kai niihin tottuu ja kärsivällisyydsikin kasvaa, Markkanen miettii.

Hienointa on itsenä voittaminen. Matkalla voi olla vaikeitakin kohtia.

- Esimerkiksi joen ylittäminen, jossa virtaava vesi on jääkylmää ja kivet liukkaita. Mutta kun sen yli pääsee, on voittajafilis. Itse matka on tärkein, ei perillepääsy tai pelkkä määränpää, Markkanen sanoo.

Kuvat Jenna Markkanen.

Työntekijöiden elinolosuhteet on hankittu pitkän ajan kuluessa ja vaivalloisesti

Hitaasti ja työläästi saatiin sovittua

Aikoinaan käsityöläispajojen työntekijät pyrkivät sopimaan taksan, jonka alle kukaan ei työskentele, tällaisesta alkoi ay-liike. Suomen ensimmäinen tunnettu työlakko oli Sinebrychoffin panimossa 1800-luvun lopulla, ja se päättyi huonosti. 1900-luvun alkuvuosina vahvat ammattialat saivat

sovittua erillisiä työpaikkoja tai joitakin kaupunkia koskevia sopimuksia työnantajien kanssa. Valtakunnalliset työehtosopimukset vakiintuivat toisen maailmansodan jälkeen, myös 1950-luvulla elintarviketeollisuuden työpaikoille. Liiton tekemien sopimusten allekirjoittajiksi pyrittiin painostamaan nekin työnantajat, jotka eivät kuuluneet työnantajaliittoihin. Yksittäisten työpaikkojen kamppailemat paikallisesti hankitut edut vakiintuivat valtakunnallisiin työehtosopimuksiin. Mutta jokaisen saavutuksen takana oli sitkeä, väsynyt, jopa irtisanottu ay-aktiivi tai työporukka.

SAK yhdistyi vuonna 1968, eduskunnassa oli vasemmistoenemmistö ja vasemmistoenemmistöinen hallitus 1966-1970. Myös ammattiosasto 10:n aktiivit olivat mukana 1960-luvun lopulla lähetystöissä ja mielenosoituksissa, joissa vaadittiin uutta työsopimuslakia. Vuoden 1970 työsopimuslakiin kirjattiinkin, että yleissitovat työehtosopimukset muodostavat lakisääteisen minimitasen, jota kaikkien - myös järjestäytymättömien - työnantajien tulee noudattaa ja se oli suuri voitto!

Liukumaliikehinnän ja yleissitovuuden yhteen kietoutuminen edisti työehtojen parantumista 1970 ja 1980-luvuilla.

Sekä vanha paikalliseen liikehdintään perustuva että uusi yleissitova sopimusjärjestelmä toimivat palkkatyöläisten hyväksi. Paikalliset palkankorotukset siirtyivät ainakin

osittain työehtosopimuksiin. Elinoloihin toi parannusta keskusjärjestöjen johdolla sovitut erorahajärjestelmä, vuosiloma-, työajanlyhennysvapaan, sairausajan palkat ja monet muut vastaavat korvaukset. Palkkojen osuus kansantulosta nousi ja tasa-arvoisuus yhteiskunnassa eteni. Mutta edelleenkin vain ay-aktiivien rohkeuden ja porukan yhtenäisyyden turvin.

Kun kettu pääsi kanatarhaan – kolmekymmentä vuotta puolustustaistelua

Suuri käänne alkoi 1980-luvun lopulla. Työnantajien STK:n julkaisi 14-kohtaisen tavoitelistan vuonna 1991, päätavoitteena irtautua työehtosopimusten yleissitovuudesta. Työntekijät onnistuivat kuitenkin säilyttämään sopimuksen muutamalla lyhyellä yleislakolla. Työnantajat lisäsivät sopimushoppailua, ulkoistamista ja vuokratyövoiman käyttöä alentaakseen työntekijöiden palkkatasoa. Työnantajien tavoitteet säilyivät samoina kuin 1990-luvun alussa. Työvoiman ylitarjontatilanne ja kieltä osaamattoman vierastyövoiman mahdollistama alipalkkaus ovat lisänneet työnantajaliittojen röyhkeyttä, he arvelevat voivansa helposti kurittaa paikallisella sopimisella omaa työväkeään, jos yleissitovuus puretaan. Tympeää on projektin ajoituskin. Työnantajilla ei ole sellaista häpyä, etteivät rakentaisi kovaa konfliktia hetkeen, jolloin pandemia rasittaa yhteiskuntaa. Voi kuvitella mahdollisen lakon organisointia syksyllä tilanteessa, jossa miltei joka perheessä joku on ollut lomautettuna ja raha tiukalla.

Rakennusalan esimerkki

Jos todella työnantajaliittojen ja oikeiston unelmat toteutuisivat, rakennusala tarjoaa meille kurkistusikkunan työelämään, jossa katteet saadaan pääasiassa alipalkkauksella. Urakan voittajat jopa julkisissa merkittävisissä kansallisissa kohteissa ovat kärehtäneet kerta toisensa jälkeen laittomista toimistaan. Kilpailu työvoiman hinnoilla tuo puolirikollisen alustan ja hitaan tuottavuuden kasvun, usein lisäksi myös kehnon tuotteen. Voitot lisääntyvät rikkaimmille, työn tuottavuus

laskee, kansalaisten ostokyky kärsii, vero-voja yhteiskunnan pyörittämiseen kertyy vähemmän, rikolliset käytännöt ja korruptio lisääntyvät jne. jne.

Teidän palkkanne eivät laske (?)

Työnantajaliittojen ja oikeiston edustajat ovat selittäneet, ettei tarkoitus ole laskea palkkoja, vaikka yleissitovuus purettaisikin. Varmaankaan työnantajat eivät ensimmäiseksi käy vahvojen ay-yksiköiden kimppuun, heitä rauhoitellaan: "tämä ei koske teitä". Lauseen piilotettu sisältö on, että tämä ei koske teitä VIELÄ. Jos yleissitovuus onnistutaan purkamaan, seurauksena on töiden ulkoistaminen yhä useammin sellaisille yksiköille, joissa ei ole edes paikallista sopimusta vaan yksipuolinen herravalta. Elämänehtojen romuttamisen uhka koskee kaikkia työntekijöitä ja siksi tarvitaan voimakasta toimintaa sen puolesta, että yleissitovuus säilyy.

Onneksi yhä useampi duunari on tajunnut, että jos kilpailijayritykseen sallitaan palkkojen alennusmyynti, se luikertelee omaankin taloon. Onneksi on kymmeniä tuhansia työpaikkojen aktiiveja ja tervejärkinen jäsenistö, hyviä yhtenäisiä työpaikkojen yksiköitä ja ammattiliittoja. Tulevaisuuden yhteiskunta ei ole matalien palkkojen bulkkituotantoa tai pikkurikollisuuden ja korruption banaanivaltio, vaan toimiva ja tasa-arvoinen hyvinvointivaltio.

Päivi Uljas

Eläkkeellä oleva liiton Etelä-Suomen

alueluotoimiston hoitaja, historiantutkija FT.

SEL:n Kesäpäivät on nyt kesävestarit!

Lauantaina 14.8.2021 Eteläpuisto, Tampere

Lisää
esiintyjiä
tulossa!

Festarifiilistä!
Musiikkia,
mm. Gasellit!
Parasta selliläistä
seuraa!
Myyntissä ruokaa
ja juomaa!

Toimi nopeasti,
sillä lippuja on rajoitettu määrä.

**JÄSENETUHHINNAT KESÄPÄIVIEN
AJAN 13. – 15.8.2021:**

Scandic Tampere Koskipuisto
Holiday Inn Tampere Central Station
97 €/1 hh/vrk
117 €/2 hh/vrk

Varaa ilmainen
festarilippusi
1.6.2021 alkaen
osoitteesta
[www.selry.fi/
kesapaivat](http://www.selry.fi/kesapaivat)

Jos ammattiosastosi ei järjestä matkaa Kesäpäiville, varaa majoituksesi itse.
Varauslinkin löydät osoitteesta www.selry.fi/kesapaivat.

Mikä on ammattiosasto

Suomen Elintarviketyöläisten Liiton jäsen liittyy liiton jäseneksi ammattiosaston kautta. Kaikki ammattiosastot ovat itsenäisiä yhdistyksiä. Ammattiosaston toiminnasta ja taloudesta vastaa johtokunta, johon valitaan jäsenet vuosittain kaikille osaston jäsenille avoimessa syyskokouksessa. Helsingin Elintarviketyöntekijät ry eli ammattiosasto Kymppi on yksi Suomen Elintarviketyöläisten Liiton 60 ammattiosastosta. Jäsenmäärältään Kymppi on yksi suurimmista. - Ja tietysti kaikin puolin merkittävin ammattiosasto, naurahtaa Kympin puheenjohtaja Jukka Nissinen.

Nissinen tietää mistä puhuu, sillä hän on ollut ammattiosaston toiminnassa mukana pitkään. - Osaston puheenjohtajana olen toiminut nyt kymmenisen vuotta ja sitä ennen johtokunnan jäsenenä, Nissinen muistelee.

Mikä sitten on ammattiosaston tehtävä? Ammattiosaston säännöissä asia ilmaistaan näin: "Ammattiosaston tarkoituksena on koota toiminta-alueellaan työskentelevät elintarvikealojen työntekijät Suomen Elintarviketyöläisten Liiton toimintaan elintarviketyöläisten työ- ja palkkaehtojen sekä yleensä taloudellisten, sosiaalisten, oikeudellisten etujen sekä yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi."

Puheenjohtaja Nissinen komppaa:

- Ammattiosasto on vertaistukiryhmä lähitienon työpaikkojen aktiiveille. Olen itse sitä mieltä, että luottamustehtävän hyvä hoitaminen työpaikalla vaatii yhteydenpitoa muihin alueen luottamusmiehiin, sanoo Nissinen.

Ammattiosastossa toimiminen antaa myös mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskuntaan laajemminkin. Ja laajempi yhteiskunnallinen ymmärrys tukee myös luottamustehtävän hoitamista, Nissinen jatkaa.

Ammattiosasto Kympillä on samoja haasteita kuin muillakin SEL:n ammattiosastoilla.

- Iso haaste on se, että ihmisiä on vaikea saada mukaan toimintaan, Nissinen huokaa.

- Ja kyllä minä sen ymmärrän, ihmisten vapaa-aika on kortilla. Enkä missään nimessä halua syyllistää ihmisiä. Sen vain toivon ihmisten ymmärtävän, että ammattiliitto on muutakin kuin vakuutuslaitos ja se, kuinka paljon liitto saa aikaan jäsentensä puolesta, riippuu siitä, miten aktiivisia jäseniä liitossa on. Tarkoitin, että liitto ei ole keskustuimisto Pasilassa eikä edes aluetoimisto Hakaniemessä vaan liitto ollaan me jäsenet työpaikoilla.

Nissinen haluaakin kannustaa ihmisiä mukaan toimintaan.

- Ammattiosaston toiminta sopii kaikille, joita kiinnostaa vaikuttaa asioihin omalla työpaikalla ja sen ulkopuolella. Meidän porukka on niin hyvä, että kyllä siihen kannattaa tulla mukaan. Kympin porukka osallistuu aktiivisesti liiton Kesä- ja Talvipäiville ja osaston jäseniä tuetaan reissuissa taloudellisesti. Kesä- ja Talvipäiville voi osallistua, vaikka vaikuttamisen sijaan olisi kiinnostunut enemmän tapaamaan uusia ihmisiä ja viettämään aikaa parhaassa selliläisessä seurassa. Ja kunhan tästä koronasta päästään on luvassa myös paljon tapahtumia, jotka järjestetään yhdessä Etelä-Suomen alueen muiden osastojen kanssa.

Helsingin Elintarviketyöntekijät 010, ammattiosasto Kymppi

Yksi Suomen Elintarviketyöläisten Liiton suurimmista ammattiosastoista

Jäseniä n. 1 200

Jäsenenä Helsingin ja Uudenmaan alueella elintarvikealojen eli teollisuuden ja panimoalan työehtosopimuksilla työskentelevät työntekijät

Suurimmat työpaikat: Koff, Meira, Paulig, Halva, Salico, Evertaste, Avena Kantvik, Brunberg ja Kokkikartano

93 %
suomalaisista
haluaa, että
kuntakeittiöissä suositaan
kotimaista
ruokaa
vaikka se nostaisi
hankintahintaa.

Taloustutkimus 1/2021

Äänestä kuntavaaleissa lisää kotimaista
kunnan keittiöihin. Me kaikki hyödyimme
siitä työpaikkoina, verotuloina ja
parempina julkisina palveluina.

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO